TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2010. gada 22. decembrī *

Lieta C-208/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Verwaltungsgerichtshof* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2009. gada 18. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 10. jūnijā, tiesvedībā

Ilonka Sayn-Wittgenstein

pret

Landeshauptmann von Wien.

* Tiesvedības valoda — vācu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*] (referents), U. Lehmuss [*U. Lõhmus*], A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*] un P. Linda [*P. Lindh*],

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 17. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— I. Zainas-Vitgenšteinas [*Sayn-Wittgenstein*] vārdā — J. Rīks [*J. Rieck*], *Rechtsanwalt*,

— Austrijas valdības vārdā — K. Pezendorfere [*C. Pesendorfer*] un E. Handla-Peca [*E. Handl-Petz*], pārstāves,

— Čehijas valdības vārdā — D. Hadroušeks [*D. Hadroušek*], pārstāvis,

— Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*] un J. Mellers [*J. Möller*], kā arī J. Kempere [*J. Kemper*], pārstāvji,

— Itālijas valdības vārdā — Dž. Palmjēri [*G. Palmieri*], pārstāve, kurai palīdz M. Ruso [*M. Russo*], *avvocato dello Stato*,

— Lietuvas valdības vārdā — R. Mackēvičiene [*R. Mackevičienė*] un V. Kazlauskaite-Švenčoniene [*V. Kazlauskaitė-Švenčionienė*], pārstāves,

— Slovākijas valdības vārdā — B. Ričova [*B. Ricziová*], pārstāve,

— Eiropas Komisijas vārdā — D. Maidani [*D. Maidani*] un S. Grīnheida [*S. Grünheid*], pārstāves,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2010. gada 14. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 21. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp I. Zainu-Vitgenšteinu, Vācijā dzīvojošu Austrijas pilsoni, un *Landeshauptmann von Wien* (federālās zemes ministru prezidents Vīnē) saistībā ar tā lēmumu labot civilstāvokļa aktu reģistrā iekļauto uzvārdu *Fürstin*

von Sayn-Wittgenstein, kas tika iegūts Vācijā adopcijas, ko īstenoja Vācijas pilsonis, rezultātā, to aizstājot ar uzvārdu *Sayn-Wittgenstein*.

Atbilstošās tiesību normas

Austrijas tiesības

Likums par aristokrātijas atcelšanu un tā ieviešanas noteikumi

3 1919. gada 3. aprīļa Likumam par aristokrātijas, sekulāro bruņinieku un dāmu ordeņu, kā arī citu noteiktu titulu un godājumu atcelšanu (*Gesetz über die Aufhebung des Adels, der weltlichen Ritter- und Damenorden und gewisser Titel und Würden*) (*StGBl.* 211/1919), tā redakcijā, kas ir piemērojama pamata lietā (*StGBl.* 1/1920, turpmāk tekstā — "Likums par aristokrātijas atcelšanu"), ir konstitucionāla likuma statuss atbilstoši Federālā konstitucionālā likuma (*Bundes-Verfassungsgesetz*) 149. panta 1. punktam.

4 Likuma par aristokrātijas atcelšanu 1. pantā ir noteikts:

"Tiek atcelta aristokrātija, tās statusu demonstrējošās goda privilēģijas, kā arī tituli un godājumi, kas tiek piešķirti tikai tāpēc, lai atšķirtu to īpašniekus, un kas nav saistīti ar ieņemamo amatu, profesiju vai zinātnisku vai mākslinieciskū darbību, kā arī ar tiem saistītās goda privilēģijas Austrijas pilsoņiem."

5 Šī likuma 4. pantā ir paredzēts:

"Lēmuma pieņemšana attiecībā uz tituliem un godājumiem, kas ir jāuzskata par atceltiem atbilstoši 1. pantam, ietilpst Iekšlietu un izglītības valsts ministra kompetencē."

6 1919. gada 18. aprīļa Ieviešanas noteikumu, kurus pieņēma Iekšlietu un izglītības ministrija, kā arī Tieslietu ministrija, vienojoties ar citām iesaistītajām ministrijām, attiecībā uz aristokrātijas, kā arī noteiktu titulu un godājumu atcelšanu (*Vollzugsanweisung des Staatsamtes für Inneres und Unterricht und des Staatsamtes für Justiz, im Einvernehmen mit den beteiligten Staatsämtern, über die Aufhebung des Adels und gewisser Titel und Würden*) (*StGBl.* 237/1919), 1. pantā ir noteikts:

"Aristokrātijas, tās statusu demonstrējošo goda privilēģiju, kā arī titulu un godājumu, kas tiek piešķirti tikai atšķiršanas nolūkā un nav saistīti ar ieņemamo amatu, profesiju vai zinātniskām vai mākslinieciskām spējām, un ar tiem saistīto goda privilēģiju atcelšana attiecas uz visiem Austrijas pilsoņiem neatkarīgi no tā, vai šīs privilēģijas tika iegūtas Austrijā vai ārvalstīs."

7 Šo ieviešanas noteikumu 2. pantā ir noteikts:

"Saskaņā ar [Likuma par aristokrātijas atcelšanu] 1. pantu tiek atceltas:

1. tiesības izmantot dižciltības prievārdu "von" ("no");

[..]

4. tiesības nēsāt tādas dižciltīgo kārtas zīmes kā bruņinieks ["Ritter"], barons [brīvkungs] ["Freiherr"], grāfs ["Graf"] un firsts ["Fürst"], goda titulu hercogs ["Herzog"], kā arī citas atbilstošas vietējās vai ārvalstu statusa zīmes; [..]

[..]."

8 Minēto ieviešanas noteikumu 5. pantā ir paredzētas dažādas sankcijas šī aizlieguma neievērošanas gadījumā.

Starptautisko privāttiesību normas

9 1978. gada 15. jūnija Federālā likuma par starptautiskajām privāttiesībām (*Bundesgesetz über das internationale Privatrecht*) (*BGBl.* 304/1978), tā redakcijā, kas piemērojama pamata lietā (*BGBl.* I, 58/2004), 9. panta 1. punkta pirmajā teikumā ir paredzēts, ka fiziskas personas statuss tiek noteikts saskaņā ar tās pilsonības valsts tiesībām.

10 Saskaņā ar šī likuma 13. panta 1. punktu vārdu, kādu persona izmanto, regulē normas, kas regulē arī tās statusu neatkarīgi no tā, kāds ir bijis šī vārda iegūšanas pamats.

11 Minētā likuma 26. pantā ir paredzēts, ka adopcijas nosacījumi tiek regulēti ar likumu, kas regulē katra adoptētāja un adoptējamā statusu, savukārt adopcijas sekas gadījumā, ja adoptē tikai viena persona, regulē likums, kas regulē adoptētāja statusu. Saskaņā ar Austrijas Republikas apsvērumiem un tajos minēto autoru viedokli šādi tiek regulētas tikai tās sekas, uz kurām attiecas ģimenes tiesības un kuras neietver adoptējamā vārda noteikšanu, ko turpina reglamentēt Federālā likuma par starptautiskajām privāttiesībām 13. panta 1. punkts.

Civiltiesību normas

12 Austrijas Civilkodeksa (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch*), tā redakcijā, kas piemērojama pamata lietā (*BGBl.* 25/1995), 183. panta 1. punktā ir noteikts:

"Ja adoptējamo bērnu adoptē tikai viena persona un ja saiknes, kas izriet no ģimenes tiesībām, ar otru vecāku 182. panta 2. punkta otrā teikuma izpratnē pārstāj eksistēt, adoptētais bērns iegūt adoptētāja uzvārdu [..]."

Likums par personu statusu

13 Likuma par personu statusu (*Personenstandsgesetz*, *BGBl.* 60/1983) 15. panta 1. punktā ir noteikts, ka reģistrācijas ieraksts ir jālabo, ja tas ieraksta izdarīšanas brīdī ir bijis nepareizs.

Vācijas tiesības

Tiesību normas par aristokrātijas atcelšanu

14 Vācijas impērijas konstitūcijas (*Verfassung des Deutschen Reichs*), kas pieņemta Veimārā 1919. gada 11. augustā, 109. pantā tostarp ir paredzēts atcelt visas ar izcelšanos vai statusu saistītās privilēģijas un noteikts, ka aristokrāta tituli turpmāk var būt vienīgi uzvārda sastāvdaļa un ka tos vairs nevar piešķirt no jauna.

15 Saskaņā ar Pamatlikuma (*Grundgesetz*) 123. panta 1. punktu šī norma joprojām ir spēkā un tai ir federāla likuma normas statuss (*Bundesverwaltungsgericht* [Federālās administratīvās tiesas] 1966. gada 11. marta un 1996. gada 11. decembra spriedumi).

Starptautisko privāttiesību normas

16 Likuma par Civillikuma spēkā stāšanos (*Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch*, turpmāk tekstā — "*EGBGB*") 10. panta 1. punktā ir noteikts:

"Personas vārdu reglamentē šīs personas pilsonības valsts tiesības."

17 *EGBGB* 22. panta 1. un 2. punktā ir paredzēts, ka adopciju un tās ietekmi uz juridiskajām attiecībām ieinteresēto personu vidū, uz kurām attiecas ģimenes tiesības, reglamentē adoptētāja pilsonības valsts tiesības.

18 Taču lēmumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu ir norādīts un Vācijas valdība ir apstiprinājusi, ka adopcijas sekas attiecībā uz vārda noteikšanu tiek izvērtētas saskaņā ar adoptētā bērna pilsonības valsts tiesībām atbilstoši *EGBGB* 10. panta 1. punktam. Vācijas starptautiskajās privāttiesībās ir paredzēts, ka personas pilsonība ir piesaistes kritērijs, lai noteiktu tiesību aktu, kas ir piemērojams uzvārda noteikšanā.

Pamata lieta un prejudiciālais jautājums

19 Prasītāja pamata lietā ir dzimusi Vīnē (Austrijā) 1944. gadā, un viņai ir Austrijas pilsonība.

20 Ar 1991. gada 14. oktobra rīkojumu saskaņā ar Vācijas Civilkodeksa (*Bürgerliches Gesetzbuch*) 1752. un 1767. pantu *Kreisgericht Worbis* [Vorbisas pirmās instances tiesa] (Vācija) pasludināja, ka Vācijas pilsonis Lotārs firsts fon Zains-Vitgenšteins [*Lothar Fürst von Sayn-Wittgenstein*] ir adoptējis prasītāju pamata lietā. Nav strīda, ka adopcija neietekmēja viņas pilsonību.

21 Prasītāja pamata lietā dzīvoja Vācijā brīdī, kad tika adoptēta, un tur dzīvo joprojām. Iesniedzējtiesa nenorāda, kādā statusā prasītāja pamata lietā uzturas Vācijā. Taču tiesas sēdē prasītājas pamata lietā pārstāvis atzina, ka viņa veic profesionālu darbību galvenokārt Vācijā, bet darbojas arī ārpus šīs dalībvalsts prestižu nekustamo īpašumu jomā. Konkrētāk, viņa, pārdodot pilis un muižas, darbojas ar vārdu *Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein*.

22 Ar 1992. gada 24. janvāra rīkojumu *Kreisgericht Worbis* precizēja, ka pēc adopcijas prasītāja pamata lietā kā uzvārdu, ko iegūst piedzimstot, ieguva sava tēva adoptētāja uzvārdu formā "Fürstin von Sayn-Wittgenstein", ko viņa arī izmantoja.

23 Austrijas iestādes piereģistrēja šo uzvārdu Austrijas civilstāvokļa aktu reģistrā.

24 Tiesas sēdē, atbildot uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem, noskaidrojās, ka prasītāja pamata lietā Vācijā bija saņēmusi vadītāja apliecību ar vārdu *Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein* un ar šādu vārdu nodibinājusi tur sabiedrību. Turklāt viņas Austrijas pase tika atjaunota vismaz vienu reizi 2001. gadā, un Austrijas konsulārās iestādes Vācijā viņai bija izdevušas divas pilsonības apliecības, un visos šajos dokumentos tika norādīts vārds *Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein*.

25 2003. gada 27. novembrī *Verfassungsgerichtshof* (Konstitucionālā tiesa) (Austrija) pasludināja spriedumu lietā, kuras apstākļi bija līdzīgi prasītājas pamata lietā apstākļiem. Rezumējot Austrijas tiesībās noteikto, tā nosprieda, ka Likums par aristokrātijas atcelšanu, kam ir konstitucionāla tiesību akta statuss un kurš šajā jomā ievieš vienlīdzības principu, liedza Austrijas pilsonim iegūt uzvārdu, kas ietver kādreizējo aristokrāta titulu, adopcijas ceļā, ko ir veicis Vācijas pilsonis, kuram ir šāds likumīgs aristokrāta tituls, kas veido viņa vārdu. Saskaņā ar Likumu par aristokrātijas atcelšanu Austrijas pilsoņiem nav atļauts izmantot aristokrāta titulus, tostarp ārvalstīs iegūtus. Turklāt ar šo spriedumu tika arī apstiprināta agrākā judikatūra, saskaņā ar kuru atšķirībā no Vācijas tiesībām Austrijas tiesības neļauj uzvārdus veidot saskaņā ar noteikumiem, kas vīriešiem un sievietēm ir atšķirīgi.

26 Pēc šī sprieduma *Landeshauptmann von Wien* uzskatīja, ka prasītājas pamata lietā dzimšanas apliecība pēc adopcijas bija kļūdaina. Ar 2007. gada 5. aprīļa vēstuli, tajā atsaucoties uz šo pašu spriedumu, viņš informēja prasītāju pamata lietā par savu nolūku civilstāvokļa aktu reģistrā iekļauto uzvārdu labot par "Sayn-Wittgenstein".

27 Lai gan bija prasītājas pamata lietā izvirzītie iebildumi, kuros tostarp bija atsauce uz tiesībām, pamatojoties uz Savienības tiesībām, ceļot dalībvalstīs, nemainot vārdu, *Landeshauptmann von Wien* ar 2007. gada 24. augusta lēmumu nolēma, ka turpmāk

prasītājas pamata lietā uzvārds, izdarot labojumus ierakstā, ir jāreģistrē civilstāvokļa aktu reģistrā kā "Sayn-Wittgenstein".

28 Tā kā viņas administratīvā sūdzība par šo lēmumu ar 2008. gada 31. marta lēmumu tika noraidīta, prasītāja pamata lietā vērsās *Verwaltungsgerichtshof* [Augstākajā administratīvajā tiesā] ar lūgumu to atcelt.

29 Šajā tiesā prasītāja pamata lietā it īpaši atsaucās uz savām Līgumos garantētajām tiesībām brīvi pārvietoties un uz pakalpojumu sniegšanas brīvību.

30 Pēc prasītājas pamata lietā domām, vārdu reglamentējošajā likumā paredzēto adopcijas seku neatzīšana ir uzskatāma par personu brīvas pārvietošanās ierobežojumu, jo viņai būtu jāizmanto dažādi uzvārdi dažādās dalībvalstīs. Viņa uzskata, ka dalībvalstīm ir savstarpējs pienākums ierobežot sabiedriskās kārtības apsvēruma izmantošanu, to piemērojot tikai visnepieciešamākajos un visnepārprotamākajos gadījumus, un attiecībā uz pārējiem gadījumiem — pēc iespējas paļauties uz citu dalībvalstu lēmumiem un atzīt šos lēmumus. Sabiedriskās kārtības apsvēruma piemērošana nozīmē arī stiprāku saikni, nekā var radīt pilsonība.

31 Turklāt prasītāja pamata lietā apgalvo, ka uzvārda *Fürstin von Sayn-Wittgenstein*, ko tā ir nepārtraukti lietojusi 15 gadus, grozīšana aizskar tās tiesības uz ģimenes dzīves neaizskaramību, kas ir garantētas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kura parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī, 8. pantā. Kaut arī tas bija likums — šajā gadījumā Austrijas likums par personu statusu —, kas pieļāva, ka tiek

aizskartas šīs tiesības, tomēr šajā gadījumā ir runa par likumīgi, labā ticībā iegūtu tiesību aizskaršanu, kuras nedrīkst aizskart bez īpašas nepieciešamības.

32 *Landeshauptmann von Wien* prasa *Verwaltungsgerichtshof* noraidīt prasību. Viņš it īpaši apgalvo, ka šajā gadījumā nepastāv nekādi apstākļi, kas liecinātu par LESD 21. pantā paredzēto tiesību uz brīvu pārvietošanos pārkāpumu un par tādām nopietnām neērtībām prasītājai pamata lietā, kādas ir minētas 2008. gada 14. oktobra spriedumā lietā C-353/06 *Grunkin* un *Paul* (Krājums, I-7639. lpp.). Patiesībā viņai netiek prasīts izmantot dažādus uzvārdus, bet runa ir tikai par dižciltības pielikuma "Fürstin von" izņemšanu no uzvārda "Sayn-Wittgenstein", kas netiek grozīts. Pat ja ieraksta civilstāvokļa aktu reģistrā labošanas gadījumā prasītājai pamata lietā tiktu radītas nopietnas gan profesionāla, gan privāta rakstura neērtības, šīm neērtībām nevajadzētu piešķirt tādu nozīmi, kas pamatotu Likuma par aristokrātijas atcelšanu — kam ir konstitucionāla tiesību akta statuss, kas ir pastāvējis līdzās ar Austrijas Republikas nodibināšanu un kas šajā jomā ir ieviesis vienlīdzības principu, — neievērošanu. Pretējā gadījumā tiktu nopietni pārkāptas pamatvērtības, uz kurām ir balstīta Austrijas tiesību sistēma.

33 Visbeidzot *Landeshauptmann von Wien* apgalvo, ka saskaņā ar Vācijas kolīzijas normām personas vārdu reglamentē tās pilsonības valsts tiesības. Pareizi piemērojot likumu, *Kreisgericht Worbis* vajadzēja secināt, ka prasītājas pamata lietā vārds bija jānosaka, piemērojot Austrijas tiesības. Tā kā forma "Fürstin von Sayn-Wittgenstein" saskaņā ar Austrijas tiesībām nav atļauta, tās piešķiršana prasītājai pamata lietā saskaņā ar Vācijas tiesībām arī bija kļūdaina.

34 *Verwaltungsgerichtshof* uzskata, ka prasītāja pamata lietā, kas ir Vācijā dzīvojoša Austrijas pilsone, principā var atsaukties uz LESD 21. pantu. Norādot, ka Tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *Grunkin* un *Paul* — kad tā precizēja, ka pārvietošanās brīvības ierobežojumu var pamatot tikai tad, ja tas ir balstīts uz objektīviem apsvērumiem

un ir samērīgs ar likumīgi izvirzīto mērķi, — neizskatīja jautājumus par sabiedrisko kārtību, *Verwaltungsgerichtshof* jautā, vai šajā gadījumā pārvietošanās brīvības ierobežojums, kas var izrietēt no prasītājas pamata lietā uzvārda grozīšanas, tomēr var tikt attaisnots, ņemot vērā aizliegumu, kam ir konstitucionālas tiesību normas statuss, lietot aristokrāta titulus tiktāl, ciktāl šī norma aizliedz Austrijas pilsoņiem izmantot šādus titulus, kaut arī Vācijas tiesības pēdējiem minētajiem to atļauj.

35 Šādos apstākļos *Verwaltungsgerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [LESD 21.] pantam ir pretrunā tāds tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru dalībvalsts kompetentās iestādes var atteikties atzīt citā dalībvalstī piešķirtu (pieaugušas) adoptētas personas uzvārdu, ja tajā ir ietverta dalībvalstī nepieļaujama (arī no konstitucionālo tiesību viedokļa) aristokrāta titula norāde?"

Par jautājumu

36 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 21. pants ir interpretējams tādējādi, ka tas nepieļauj, ka dalībvalsts iestādes tādos apstākļos, kādi ir pamata lietā, var atteikties atzīt visus elementus uzvārdā, kāds šīs valsts pilsonim tika piešķirts

otrā dalībvalstī, kurā viņš dzīvo, brīdī, kad viņu pieaugušā vecumā adoptēja šīs otrās dalībvalsts pilsonis, tāpēc, ka šis uzvārds ietver aristokrāta titulu, kas nav pieļaujams pirmajā dalībvalstī saskaņā ar tās konstitucionālajām tiesībām.

Sākotnējie apsvērumi par piemērojamām Savienības tiesību normām

37 Vispirms ir jākonstatē, ka prasītājas pamata lietā situācija ietilpst Savienības materiālo tiesību piemērošanas jomā.

38 Lai arī šobrīd spēkā esošajās Savienības tiesībās noteikumi par personas uzvārdu un aristokrāta titulu izmantošanu ir dalībvalstu kompetencē, tomēr tām, īstenojot šo kompetenci, ir jāievēro Savienības tiesības (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Grunkin* un *Paul*, 16. punkts).

39 Ir skaidrs, ka prasītāja pamata lietā ir dalībvalsts pilsone un ka viņa kā Savienības pilsone izmantoja brīvību pārvietoties un uzturēties citā dalībvalstī. Tādējādi viņa ir tiesīga atsaukties uz brīvībām, kas LESD 21. pantā ir atzītas visiem Savienības pilsoņiem.

40 Turklāt tiesas sēdē tika norādīts, ka prasītāja pamata lietā Vācijā veic profesionālo darbību, sniedzot pakalpojumus saņēmējiem, kas atrodas vienā vai vairākās citās dalībvalstīs. Līdz ar to arī tāpēc viņai principā ir tiesības atsaukties uz LESD 56. pantā atzītajām brīvībām.

41 Šajā gadījumā nav strīda par to, ka iesniedzējtiesa prasa Tiesai, kā interpretēt LESD 21. pantu, skatot to kontekstā ar iepriekš minēto spriedumu lietā *Grunkin* un *Paul* un vienā dalībvalstī iegūta uzvārda neatzīšanu otrā dalībvalstī neatkarīgi no tā, vai attiecīgā persona veic vai neveic saimniecisku darbību. Šajā ziņā ir jāteic, ka iesniedzējtiesa neuzskata par lietderīgu norādīt, kādā statusā prasītāja pamata lietā uzturas Vācijā. Ar savu jautājumu tā būtībā vēlas zināt, vai ar konstitucionālo iekārtu saistīti pamati var atļaut dalībvalstij neatzīt visus elementus vārdam, ko tās pilsonis ir ieguvis citā dalībvalstī, nevis to, vai citā dalībvalstī likumīgi iegūta vārda neatzīšanas fakts ir uzskatāms par LESD 56. pantā garantētās pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu.

42 Tāpēc, ņemot vērā LESD 21. pantu, ir jāizvērtē dalībvalsts iestāžu atteikums atzīt visus elementus uzvārdā, kādu šīs dalībvalsts pilsonis adopcijas rezultātā ir ieguvis citā dalībvalstī, kurā viņš uzturas.

Par Savienības pilsoņu pārvietošanās un uzturēšanās brīvības ierobežojuma esamību

Tiesai iesniegtie apsvērumi

43 Prasītāja pamata lietā apgalvo, ka tāda vārda aristokrātisko elementu neatzīšana — piemērojot Austrijas tiesību normas, kuras aizliedz aristokrāta titulus —, kas tika likumīgi iegūts Vācijā saskaņā ar tiesas nolēmumu, kuru nevar pārsūdzēt un kas līdz ar to ir juridiski saistošs Vācijas tiesību sistēmā, nozīmē, ka identifikācijas dokumentos,

kas viņai tiks izdoti Austrijā, viņas vārds tiks rakstīts atšķirīgi no vārda, kādu viņa lieto Vācijā. No iepriekš minētā sprieduma lietā *Grunknin* un *Paul* izrietot, ka fakts, ka viena dalībvalsts neatzīst citā dalībvalstī iegūtu vārdu, un no tā izrietošais pienākums lietot dažādus vārdus šajās divās dalībvalstīs, aizskar LESD 21. panta 1. punktā paredzētās ikviena Savienības pilsoņa tiesības uz brīvu pārvietošanos.

44 Turpretim valdības, kas iesniedza Tiesai apsvērumus, uzskata, ka prasītājas pamata lietā pārvietošanās brīvība netiek ierobežota.

45 Saskaņā ar Austrijas un Vācijas valdību teikto, pirmkārt, situācija pamata lietā atšķiras no situācijas, kad personai, kas ir izmantojusi savas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties citas dalībvalsts teritorijā, ir pienākums savā pilsonības dalībvalstī lietot uzvārdu, kas atšķiras no uzvārda, kādu tā bija ieguvusi jau iepriekš un reģistrējusi dzimšanas un dzīvesvietas dalībvalstī, kas iepriekš minētajā spriedumā lietā *Grunkin* un *Paul* tika raksturots kā ierobežojums. Tā kā prasītāja pamata lietā ir Austrijas pilsone, kas ir dzimusi Austrijā, viņa var pierādīt savu identitāti, pamatojoties tikai uz Austrijas iestāžu izdotiem dokumentiem. Vācijas civilstāvokļa aktu reģistrā nav neviena ieraksta attiecībā uz prasītāju pamata lietā, kas nozīmē, ka nevar pastāvēt atšķirība starp formām, kādās viņas uzvārds ir ierakstīts Vācijas un Austrijas reģistros.

46 Otrkārt, fakts, ka vienā dalībvalstī aristokrāta tituls nevar būt uzvārda neatņemama sastāvdaļa saskaņā ar šīs valsts tiesībām, kas piemērojamas vārda atveidei šajā valstī, nerada nekādas neērtības dalībvalsts pilsonim attiecībā uz garantēto pārvietošanās brīvību. Neviena no neērtībām, kas bija norādītas iepriekš minētajā spriedumā lietā *Grunkin* un *Paul*, šajā gadījumā nav iespējama. It īpaši jāteic, ka Austrijas civilstāvokļa

aktu reģistrā iekļautā vārda labošana nerada patiesas šaubas attiecībā uz prasītājas pamata lietā identitāti.

47 Saskaņā ar Austrijas valdības viedokli, pat ja, piemērojot Austrijas tiesības, aristokrāta tituls "Fürst" un dižciltības prievārds "von" tiktu atcelti, uzvārdu raksturojošie būtiskie elementi tiktu saglabāti. Saskaņā ar šīs valdības apgalvoto, ja patiesībā prasītāja pamata lietā Vācijā ikdienā izmanto vārdu *Fürstin von Sayn-Wittgenstein* un ja tās personu apliecinošajā dokumentā ir norādīts vārds *Sayn-Wittgenstein* kundze, Vācijas iestādes vienmēr varēs viņu skaidri identificēt un atpazīt, it īpaši tāpēc, ka starp Vāciju un Austriju nepastāv valodas barjera.

48 Čehijas valdība uzskata, ka vārda daļas, kas ir atļauta vienā dalībvalstī, neatzīšana otrā dalībvalstī, piemērojot tādus tiesību aktus, kādi ir spēkā pamata lietā, nav uzskatāma par LESD 21. panta pārkāpumu. Titulu nozīme būtiski atšķiras no uzvārdu nozīmes. Ja uzvārda uzdevums ir identificēt tā īpašnieku, tad titula uzdevums ir identificēt personas noteikto sociālo statusu. Katras dalībvalsts ekskluzīvā kompetencē ir izlemt, vai tā vēlas konkrētajai personai piešķirt noteiktu sociālo statusu.

49 Itālijas valdība uzskata, ka pamata lietā šķietami neeksistē neviena no iepriekš minētajā spriedumā lietā *Grunkin* un *Paul* norādītajām neērtībām, kas būtu kā iespējamās negatīvās sekas, kādas izrietētu no dažādu dalībvalstu piešķirtajiem dažādajiem uzvārdiem vienai un tai pašai personai. Jautājums ir nevis par dažādajiem uzvārdiem, bet gan drīzāk par aristokrāta titula kā uzvārda papildinājuma esamību vai neesamību. Šāds tituls norāda uz noteiktu sociālo statusu un atšķiras no uzvārda, kas faktiski viens pats identificē personu. Nav nekāda pamata riskam, ka varētu rasties šaubas par

personas identitāti vai par to apliecinošo dokumentu patiesumu neatkarīgi no tā, vai šajos dokumentos ir vai nav ietverta norāde uz aristokrāta titulu.

50 Slovākijas valdība norāda, ka saskaņā ar Austrijas un Vācijas starptautisko privāttiesību normām personas vārdu reglamentē šīs personas pilsonības valsts tiesības. No starptautiskajām konvencijām, kurās Vācijas Federatīvā Republika ir līgumslēdzēja puse, izriet, ka vārdu un uzvārdu principā reglamentē personas pilsonības valsts tiesības un ka līgumslēdzējai valstij ir jāiebilst citas līgumslēdzējas valsts pilsoņu uzvārdu izmainīšanas gadījumā, ja šie pilsoņi vienlaikus nav arī tās pilsoņi.

51 Eiropas Komisija uzskata, ka LESD 21. pants principā nepieļauj, ka likumīgi iegūta vārda veidojošie elementi netiek atzīti dalībvalstī, kas nav attiecīgās personas pilsonības valsts. Fakts, ka Savienības pilsonim, kas izmanto savas tiesības uz brīvu pārvietošanos, netiek atļauts savā izcelsmes valstī izmantot uzvārdu, kas adopcijas rezultātā likumīgi iegūts citā dalībvalstī, principā nav saderīgs ar Savienības pilsonību kā dalībvalstu pilsoņu pamatstatusu. Taču nevar izslēgt, ka īpaši iemesli var pamatot personu brīvas pārvietošanās ierobežošanu tādā gadījumā, kāds ir pamata lietā.

Tiesas atbilde

52 Vispirms jāteic, ka personas vārds ir tās identitāti un privāto dzīvi, kuras aizsardzība ir nostiprināta Eiropas Savienības pamattiesību hartas 7. pantā, kā arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. pantā, veidojošs elements. Pat ja šīs konvencijas 8. pantā tas nav skaidri pieminēts, personas vārds kā personības

identifikācijas līdzeklis un kā līdzeklis, kas nodrošina saikni ar ģimeni, tomēr attiecas uz tās privāto un ģimenes dzīvi (skat. it īpaši Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1994. gada 22. februāra spriedumu lietā *Burghartz* pret Šveici, A sērija, Nr. 280-B., 28. lpp., 24. punkts, un 1994. gada 25. novembra spriedumu lietā *Stjerna* pret Somiju, A sērija, Nr. 299-B, 60. lpp., 37. punkts).

53 Tāds valsts tiesiskais regulējums, kas ir nelabvēlīgs noteiktiem valsts pilsoņiem tikai tādēļ, ka viņi ir izmantojuši savas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties citā dalībvalstī, ir LESD 21. panta 1. punktā atzīto ikviena Savienības pilsoņa brīvību ierobežojums (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Grunkin* un *Paul*, 21. punkts, 2008. gada 4. decembra spriedumu lietā C-221/07 *Zablocka-Weyhermüller*, Krājums, I-9029. lpp., 35. punkts, kā arī 2009. gada 23. aprīļa spriedumu lietā C-544/07 *Rüffler*, Krājums, I-3389. lpp., 73. punkts).

54 No Tiesas judikatūras izriet, ka tas, ka personai, kas ir izmantojusi savas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties citas dalībvalsts teritorijā, ir pienākums tās pilsonības dalībvalstī lietot citu uzvārdu nekā dzimšanas un dzīvesvietas dalībvalstī piešķirtais un reģistrētais uzvārds, var ierobežot LESD 21. pantā ietverto tiesību brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā īstenošanu (iepriekš minētais spriedums lietā *Grunkin* un *Paul*, 21. un 22. punkts).

55 2003. gada 2. oktobra spriedumā lietā C-148/02 *Garcia Avello* (*Recueil*, I-11613. lpp.) par nesaderīgiem ar EKL 12. un 17. pantu tika atzīti tādi dalībvalsts tiesību akti, kuri noteica pienākumu personai izmantot dažādus uzvārdus dažādās dalībvalstīs. Šajā kontekstā Tiesa attiecībā uz bērniem, kuriem ir divu dalībvalstu pilsonība, konstatēja, ka uzvārdu dažādība attiecīgajām personām var radīt nopietnas gan profesionāla, gan privāta rakstura neērtības, kuras rodas tostarp saistībā ar to, ka šo bērnu pilsonības dalībvalstī ir sarežģīti panākt, lai par spēkā esošiem tiktu atzīti diplomi vai citi dokumenti, kuros ir ietverts citā dalībvalstī, kas arī ir šo bērnu pilsonības dalībvalsts,

atzītais uzvārds. Tāpat attiecīgā persona var saskarties ar grūtībām saistībā it īpaši ar apliecībām, sertifikātiem un diplomiem, uz kuriem ir skaidri norādīts uzvārds, kas atšķiras no tās uzvārda. Šāda realitāte var radīt šaubas attiecībā uz personas identitāti, iesniegto dokumentu autentiskumu vai tajos ietvertās informācijas patiesumu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Garcia Avello*, 36. punkts).

56 Tiesa iepriekš minētā sprieduma lietā *Grunkin* un *Paul* 24. punktā atzina, ka šādas nopietnas neērtības tāpat varēja rasties gadījumā, kad attiecīgajam bērnam ir tikai vienas dalībvalsts pilsonība, bet šī izcelsmes valsts atsakās atzīt uzvārdu, ko bērns ieguvis dzimšanas un dzīvesvietas dalībvalstī.

57 Austrijas un Vācijas valdības apgalvo, ka pamata lieta atšķiras no lietas, kurā tika taisīts minētais spriedums *Grunkin* un *Paul*, tiktāl, ciktāl pēdējā minētā lieta attiecās uz atteikumu atzīt dalībvalstī uzvārdu tādā formā, kādā citas dalībvalsts iestādes, kas ir atbildības par civilstāvokļa aktu reģistru, to likumīgi reģistrēja savos reģistros saskaņā ar tām piešķirtajām pilnvarām. Situācija, kas bija minētās lietas pamatā, radās no fakta, ka dzimšanas un dzīvesvietas dalībvalstī vārda noteikšana bija saistīta ar dzīvesvietu, savukārt attiecīgās personas pilsonības valstī vārda noteikšana bija saistīta ar pilsonību. Turpretim Vācijas un Austrijas valdības uzskata, ka pamata lietā piemērojamās materiālās tiesības, kas tiek noteiktas saskaņā ar Vācijas un Austrijas kolīziju normu palīdzību, ir tikai Austrijas tiesības.

58 Tāpēc saskaņā ar šo valdību apgalvoto *Kreisgericht Worbis* nebija kompetenta ne saskaņā ar Vācijas, ne Austrijas tiesībām noteikt prasītājas pamata lietā uzvārdu tādā veidā, kādā to tā izdarīja, jo tās atveidotais uzvārds bija nelikumīgs saskaņā ar Austrijas tiesībām divos aspektos, proti, pirmkārt, tāpēc, ka tajā tika iekļauts iepriekš spēkā esošs aristokrāta tituls un dižciltības prievārds "von", un, otrkārt, tāpēc, ka tika

izmantota sieviešu dzimtes forma. Atšķirībā no lietas, kurā tika taisīts iepriekš minētais spriedums *Grunkin* un *Paul*, dažādas valsts iestādes neierakstīja civilstāvokļa aktu reģistrā dažādus uzvārdus. Tādējādi Austrijā labotais ieraksts attiecās nevis uz citā dalībvalstī likumīgi piešķirto uzvārdu, bet gan uz uzvārdu, ko kļūdaini piešķīra vispirms *Kreisgericht Worbis*, pēc tam — par Austrijas civilstāvokļa aktu reģistru atbildīgās iestādes.

59 Turklāt vairākas dalībvalstis, kas iesniedza Tiesai apsvērumus, apgalvoja, ka prasītājai pamata lietā netiks radītas nekādas neērtības, ja Austrijas civilstāvokļa aktu reģistrā tiks labots tās uzvārds. Pirmkārt, viņai netiks prasīts dažādās dalībvalstīs lietot dažādus uzvārdus, jo labotais ieraksts Austrijas civilstāvokļa aktu reģistrā turpmāk visos apstākļos būs autentisks. Otrkārt, centrālais un identificējošais viņas uzvārda elements — proti, *Sayn-Wittgenstein* — nemainās, līdz ar to nevar rasties nekādas neskaidrības attiecībā uz viņas identitāti, un noņemts tiks vienīgi nebūtiskais apzīmējums "Fürstin von".

60 Šajā ziņā vispirms ir jākonstatē, ka saskaņā ar lietas materiālos ietverto informāciju prasītājas pamata lietā vārds ir iekļauts tikai vienā civilstāvokļa aktu reģistrā, proti, Austrijas reģistrā, un ka tikai Austrijas iestādes tai var izdod tādus oficiālus dokumentus kā pasi vai pilsonības apliecību, kas nozīmē, ka reģistrētā vārda labošana neradīs nekādu konfliktu ar attiecīgajiem citas dalībvalsts civilstāvokļa aktu reģistriem vai citas dalībvalsts izsniegtiem oficiāliem dokumentiem.

61 Turpinājumā ir jāteic, ka vairākās ikdienas situācijās gan publiskajā, gan privātajā jomā tiek prasīts pierādīt identitāti, un kā pierādījums parasti tiek izmantota pase. Tā kā prasītājai pamata lietā ir tikai Austrijas pilsonība, minēto dokumentu izsniegt ir kompetentas tikai Austrijas iestādes.

62 Taču tiesas sēdē tika norādīts, ka Austrijas konsulārās iestādes Vācijā 15 gadu laikā, proti, kopš uzvārda *Fürstin von Sayn-Wittgenstein* pirmās reģistrācijas brīža Austrijā līdz lēmuma to pārlabot uz "Sayn-Wittgenstein" pieņemšanai, prasītājai pamata lietā bija izdevušas pasi ar vārdu "Fürstin von Sayn-Wittgenstein". Turklāt saskaņā ar lietas materiālos minētajām norādēm prasītājai pamata lietā Vācijā tika izdota Vācijas vadītāja apliecība, un viņai Vācijā pieder arī sabiedrība, kas reģistrēta komercreģistrā ar nosaukumu *Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein*.

63 Kā norādīja ģenerāladvokāte savu secinājumu 44. punktā, ir iespējams, ka prasītāja pamata lietā bija reģistrēta Vācijas iestādēs kā rezidents ārvalstnieks un viņa ir iekļauta Vācijas sociālā nodrošinājuma sistēmā veselības un pensiju apdrošināšanas mērķiem. Papildus šādiem oficiāliem viņas vārda ierakstiem viņa neapšaubāmi 15 gadu laikā no viņas uzvārda pirmās reģistrācijas Austrijā kā "Fürstin von Sayn-Wittgenstein" līdz lēmumam to labot uz "Sayn-Wittgenstein" Vācijā ir atvērusi kontus bankās un slēgusi joprojām spēkā esošus līgumus, piemēram, apdrošināšanas līgumus. Tādējādi viņa ievērojamu laiku dalībvalstī ir dzīvojusi ar konkrētu vārdu, kas ir atstājis daudzas formāla rakstura pēdas gan publiskajā, gan privātajā jomā.

64 Visbeidzot attiecībā uz argumentu, saskaņā ar kuru prasītājas pamata lietā vārda labošana neradītu problēmas pierādīt tās identitāti tiktāl, ciktāl nebūtu atpazīstams tikai aristokrāta tituls "Fürstin von", ir jāņem vērā fakts, ka saskaņā ar Vācijas tiesībām vārdi "Fürstin von" tiek uzskatīti nevis par aristokrāta titulu, bet gan par dzīvesvietas dalībvalstī likumīgi iegūta vārda veidojošu elementu.

65 Tādējādi uzvārds *Fürstin von Sayn-Wittgenstein* Vācijā ir viens uzvārds, kuru veido vairāki elementi. Tāpat kā lietā, kurā tika taisīts iepriekš minētais spriedums *Grunkin*

un *Paul*, vārds *Grunkin-Paul* atšķīrās no vārdiem *Grunkin* un *Paul*, tā pamata lietā vārdi *Fürstin von Sayn-Wittgenstein* un *Sayn-Wittgenstein* nav identiski.

66 Tādējādi neskaidrība un neērtības tomēr var rasties no atšķirībām starp diviem vārdiem, kas tiek attiecināti uz vienu un to pašu personu.

67 Tāpēc attiecībā uz prasītāju pamata lietā "nopietnas neērtības" iepriekš minētā sprieduma lietā *Grunkin* un *Paul* izpratnē rada fakts, ka ir jāmaina visas vārda *Fürstin von Sayn-Wittgenstein* formālā rakstura sekas gan publiskajā, gan privātajā jomā, ņemot vērā, ka oficiālajos identifikācijas dokumentos šobrīd viņai ir cits vārds. Pat ja labojums, kad tas tiks izdarīts, novērsīs jebkādas atšķirības nākotnē, pastāv iespēja, ka prasītājai pamata lietā pieder un tiks prasīts iesniegt dokumentus, kas izdoti vai sagatavoti pirms labojuma izdarīšanas, kuros ir citāds uzvārds nekā tas, kāds būs jaunajos identitātes dokumentos.

68 Līdz ar to katru reizi, kad prasītājai pamata lietā, kurai ir pase ar vārdu *Sayn-Wittgenstein*, vajadzēs pierādīt savu identitāti vai uzvārdu Vācijā, savā dzīvesvietas valstī, viņa riskē radīt aizdomas par nepareizu deklarāciju sakarā ar atšķirību, kāda pastāv starp laboto vārdu, kurš ir minēts tās Austrijā izsniegtajos identifikācijas dokumentos, un vārdu, ko tā jau 15 gadus izmanto savā ikdienas dzīvē, kas tika atzīts Austrijā līdz attiecīgajai labošanai un ir norādīts dokumentos, kas attiecībā uz viņu ir sagatavoti Vācijā, piemēram, viņas vadītāja apliecībā.

69 Tiesa jau ir konstatējusi, ka katru reizi, kad vārds, kas tiek izmantots konkrētā situācijā, neatbilst vārdam, kas ir minēts dokumentā, kurš ir uzrādīts kā personas identifikācijas pierādījums, vai kad vārds, kas ir minēts divos vienlaicīgi iesniegtos dokumentos,

nav viens un tas pats, šāda atšķirība uzvārdos var radīt šaubas attiecībā uz šīs personas identitāti, iesniegto dokumentu autentiskumu vai tajos ietverto datu patiesumu (iepriekš minētais spriedums lietā *Grunkin* un *Paul*, 28. punkts).

70 Pat ja šis risks nevar būt tik nopietns kā nopietnās neērtības, no kādām jābaidās bērna gadījumā lietā, kurā tika taisīts iepriekš minētais spriedums *Grunkin* un *Paul*, reāls risks tādos apstākļos, kādi ir pamata lietā, attiecībā uz pienākumu dažādo vārdu dēļ kliedēt šaubas par savas personības identitāti ir uzskatāms par apstākli, kas var ierobežot LESD 21. pantā minēto tiesību īstenošanu.

71 Līdz ar to dalībvalsts iestāžu atteikums atzīt visus elementus šīs valsts pilsoņa uzvārdā, kāds tika noteikts otrā dalībvalstī, kurā uzturas minētais pilsonis, un kāds 15 gadus ir reģistrēts pirmās dalībvalsts civilstāvokļa aktu reģistrā, ir uzskatāms par LESD 21. pantā atzīto ikviena Savienības pilsoņa brīvību ierobežojumu.

Par pamatojuma esamību Savienības pilsoņu pārvietošanās un uzturēšanās brīvības ierobežojumam

Tiesai iesniegti apsvērumi

72 Saskaņā ar prasītājas pamata lietā teikto sabiedriskās kārtības apsvērumu piemērošana vienmēr nozīmē pietiekamas saiknes esamību ar attiecīgo dalībvalsti. Taču viņas gadījumā nav pietiekamas saiknes ar attiecīgo dalībvalsti, ņemot vērā, ka kopš viņas adoptēšanas brīža prasītāja pamata lietā dzīvo Vācijā.

73 Austrijas, Čehijas, Itālijas, Lietuvas un Slovākijas valdības apgalvo, ka, ja Tiesa uzskatītu, ka atteikums, piemērojot Likumu par aristokrātijas atcelšanu, atzīt noteiktus uzvārda elementus ir uzskatāms par Savienības pilsoņu pārvietošanās brīvības ierobežojumu, šāds ierobežojums ir pamatots ar objektīviem apsvērumiem, kas ir samērīgi ar izvirzīto mērķi.

74 Austrijas valdība it īpaši apgalvo, ka noteikumu pamata lietā mērķis ir aizsargāt Austrijas Republikas konstitucionālo identitāti. Likums par aristokrātijas atcelšanu, pat ja tas nav republikāniskā principa — kas ir Federālā konstitucionālā likuma vadošais princips — elements, ir uzskatāms par pamatlēmumu par labu formālai visu pilsoņu vienlīdzībai likuma priekšā; nevienu Austrijas pilsoni nevar individuāli izcelt ar vārda papildu elementiem aristokrātiska predikāta, titulu vai godājumu formā, kuru vienīgais uzdevums ir atšķirt to īpašnieku un kuriem nav nekādas saistības ar personas profesiju vai izglītību.

75 Austrijas valdība uzskata, ka iespējamie ierobežojumi pārvietošanās brīvībai, kas attiecībā uz Austrijas pilsoņiem var izrietēt no noteikumu pamata lietā piemērošanas, ir pamatoti, ņemot vērā Austrijas Republikas vēsturi un pamatvērtības. Turklāt minētie noteikumi neierobežo pārvietošanās brīvību izmantošanu vairāk, kā ir nepieciešams minētā mērķa sasniegšanai.

76 Tāpat Austrijas valdība apgalvo, ka tiktu negatīvi ietekmēta Austrijas sabiedriskā kārtība, ja būtu jāatzīst prasītājas pamata lietā uzvārds, kas atbilst adoptētāja uzvārdam sieviešu dzimtes formā, kā tas tika noteiks Vācijā ar *Kreisgericht Worbis* 1992. gada 24. janvāra rīkojumu. Šāda atzīšana nebūtu saderīga ar Austrijas tiesību sistēmas pamatvērtībām, it īpaši ar vienlīdzīgas attieksmes principu, kas ir ietverts Federālā konstitucionālā likuma 7. pantā un ieviests ar Likumu par aristokrātijas atcelšanu.

77 Čehijas valdība apgalvo, ka, kaut arī saskaņā ar Tiesas judikatūrā noteikto dalībvalstu tiesībās konstatēto atšķirību attiecībā uz personu vārdiem rezultātā var tikt pārkāpts LESD, tā tas nevar notikt divos gadījumos, proti, ja vārds ietver aristokrāta titulu, kādu attiecīgā persona pilsonības dalībvalstī nevar izmantot, un ja vārds ietver nosaukumu, kas ir pretrunā ar citas dalībvalsts sabiedrisko kārtību.

78 Itālijas un Slovākijas valdības uzskata, ka, pat ja tiek konstatēts personu brīvas pārvietošanās ierobežojums, tas atbilst likumīgam mērķim, kas ietver konstitucionāla tiesību akta ievērošanu, kurā ir paredzēts sabiedriskās kārtības princips, kuram ir būtiska vērtība republikāniskajā iekārtā. Aizliegums reģistrēt uzvārdu, ja no tā nav izņemti aristokrātiski elementi, ir pamatots ar objektīviem apsvērumiem un ir samērīgs ar izvirzīto mērķi, jo šo mērķi var sasniegt tikai ar šādu pasākumu.

79 Līdzīgi uzskata Lietuvas valdība, proti, ka, ja ir nepieciešams aizsargāt tādas valsts konstitucionālās pamatvērtības kā it īpaši valsts valoda Lietuvas Republikas gadījumā vai valsts tiesību sistēmu vai iekārtu veidojošās pamatvērtības Austrijas Republikas gadījumā, attiecīgajai dalībvalstij ir jāļauj pašai pieņemt lēmumu, ko tā uzskata par visatbilstošāko, attiecībā uz personas uzvārdu un noteiktos gadījumos labot citas dalībvalsts piešķirto vārdu.

80 Komisija norāda, ka vārds *Fürstin von Sayn-Wittgenstein* tika likumīgā kārtībā iegūts Vācijā, pat ja tas tika kļūdaini iegūts. Turklāt šo vārdu jau bija atzinušas Austrijas iestādes, pat ja arī tas bija noticis kļūdaini. Tādējādi Austrijas konstitucionālās vēstures kontekstā ir jāņem vērā Likums par aristokrātijas atcelšanu kā valsts identitātes elements. Lai novērtētu, vai šī likuma mērķi var pamatot personu pārvietošanās brīvības ierobežošanu tādā gadījumā, kāds ir pamata tiesvedībā, ir jālīdzsvaro, pirmkārt, konstitucionālā interese likvidēt prasītājas pamata lietā vārda aristokrātiskos elementus

un, otrkārt, interese saglabāt vārdu, kāds tika reģistrēts Austrijas civilstāvokļa aktu reģistrā 15 gadus.

Tiesas atbilde

81 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru personu pārvietošanās brīvības ierobežošanu var attaisnot tikai tad, ja tā ir pamatota ar objektīviem apsvērumiem un ir samērīga ar valsts tiesībās noteikto leģitīmo mērķi (skat. 2006. gada 18. jūlija spriedumu lietā C-406/04 *De Cuyper*, Krājums, I-6947. lpp., 40. punkts; 2007. gada 11. septembra spriedumu lietā C-76/05 *Schwarz* un *Gootjes-Schwarz*, Krājums, I-6849. lpp., 94. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Grunkin* un *Paul*, 29. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Rüffler*, 74. punkts).

82 Saskaņā ar iesniedzējtiesas un valdību, kas Tiesā iesniedza apsvērumus, viedokli pamata lietā, atsaucoties uz Likumu par aristokrātijas atcelšanu, kam ir konstitucionāla tiesību akta statuss un kas šajā jomā ievieš vienlīdzības principu, kā arī uz *Verfassungsgerichtshof* judikatūru kopš 2003. gada, kā tiesisku pamatojumu varētu izvirzīt objektīvu apsvērumu.

83 Šajā ziņā ir jāatzīst, ka Austrijas konstitucionālās vēstures kontekstā Likums par aristokrātijas atcelšanu kā nacionālās identitātes elements var tikt ņemts vērā, līdzsvarojot likumīgās intereses ar Savienības tiesībās atzītajām personu tiesībām uz brīvu pārvietošanos.

84 Austrijas valdības izvirzītais pamatojums, atsaucoties uz Austrijas konstitucionālo situāciju, ir jāinterpretē kā sabiedriskās kārtības apsvērums.

85 Objektīvi apsvērumi saistībā ar sabiedrisko kārtību var pamatot dalībvalsts atteikumu atzīt tās pilsoņu uzvārdu, kāds ir ticis piešķirts citā dalībvalstī (šajā ziņā skat. iepriekš minēto sprieduma lietā *Grunkin* un *Paul*, 38. punkts).

86 Tiesa ir vairākkārt atgādinājusi, ka sabiedriskās kārtības jēdziens kā attaisnojums atkāpei no pamatbrīvības ir jāinterpretē šauri, lai tā piemērošanas jomu nevarētu vienpusēji noteikt katra dalībvalsts atsevišķi bez Eiropas Savienības iestāžu kontroles (skat. 2004. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-36/02 *Omega*, Krājums, I-9609. lpp., 30. punkts, un 2008. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-33/07 *Jipa*, Krājums, I-5157. lpp., 23. punkts). No minētā izriet, ka uz sabiedrisko kārtību var atsaukties tikai tādā gadījumā, ja ir reāli un pietiekami nopietni draudi sabiedrības pamatinteresēm (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Omega*, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

87 Ne mazāk svarīgi ir, ka īpašie apstākļi, kas varētu pamatot atsaukšanos uz sabiedriskās kārtības apsvērumiem, dažādās valstīs un laikos var būt atšķirīgi. Līdz ar to šajā ziņā ir jāatzīst valstu kompetento iestāžu izvērtēšanas pilnvaras tādā apjomā, kā to nosaka Līgums (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Omega*, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

88 Pamata lietā Austrijas valdība norādīja, ka Likums par aristokrātijas atcelšanu ir uzskatāms par vispārīgāka principa, proti, principa par visu Austrijas pilsoņu vienlīdzību likuma priekšā, īstenošanu.

89 Savienības tiesību sistēmas mērķis nenoliedzami ir nodrošināt vienlīdzības principa kā vispārējā tiesību principa ievērošanu. Šis princips ir ietverts arī Pamattiesību hartas 20. pantā. Tāpēc nevar būt šaubu, ka mērķis ievērot vienlīdzības principu ir saderīgs ar Savienības tiesībām.

90 Pasākumus, kas ierobežo pamatbrīvību, var pamatot ar sabiedriskās kārtības apsvērumiem vienīgi tad, ja tie ir nepieciešami, lai aizsargātu intereses, ko tie paredz nodrošināt, un vienīgi tad, ja šos mērķus nevar sasniegt ar mazāk ierobežojošiem līdzekļiem (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Omega*, 36. punkts, un lietā *Jipa*, 29. punkts).

91 Šajā ziņā Tiesa jau ir precizējusi, ka nav nepieciešams, lai dalībvalsts iestāžu izvēlētais ierobežojošais pasākums atbilstu visu dalībvalstu viedoklim attiecībā uz pamattiesību aizsardzības noteikumiem vai attiecīgajām leģitīmajām interesēm, un ka, tieši pretēji, attiecīgajā jomā veikto pasākumu nepieciešamība un samērīgums nav izslēgti tikai tāpēc vien, ka dalībvalsts ir izvēlējusies aizsardzības sistēmu, kas atšķiras no citas dalībvalsts ieviestās sistēmas (iepriekš minētais spriedums lietā *Omega*, 37. un 38. punkts).

92 Tāpat ir jāatgādina, ka saskaņā ar LES 4. panta 2. punktu Savienība respektē tās dalībvalstu nacionālo identitāti, kas ietver arī valsts republikānisko formu.

93 Šajā gadījumā ir jāteic, ka nešķiet nesamērīgi, ka dalībvalsts vēlas īstenot mērķi aizsargāt vienlīdzības principu, aizliedzot saviem pilsoņiem iegūt, saglabāt vai izmantot aristokrāta titulus vai dižciltības elementus, kas varētu citiem likt domāt, ka vārda īpašniekam ir šāds goda tituls. Nešķiet, ka civilstāvokļa aktu reģistrācijas jomā kompetentās Austrijas iestādes, atsakoties atzīt tāda vārda dižciltības elementus, kāds ir prasītājai pamata lietā, ir pārsniegušas to, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu to izvirzītā konstitucionālā pamatmērķa sasniegšanu.

94 Šādos apstākļos dalībvalsts iestāžu atteikums atzīt visus elementus uzvārdā, kāds šīs valsts pilsonim tika piešķirts otrā dalībvalstī, kurā viņš dzīvo, brīdī, kad viņu pieaugušā vecumā adoptēja šīs otrās dalībvalsts pilsonis, tāpēc, ka šis uzvārds ietver aristokrāta titulu, kas nav pieļaujams pirmajā dalībvalstī saskaņā ar tās konstitucionālajām tiesībām, nevar tikt uzskatīts par pasākumu, kas nepamatoti aizskar Savienības pilsoņu pārvietošanās un uzturēšanās brīvību.

95 Tāpēc uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 21. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neaizliedz dalībvalsts iestādēm tādos apstākļos, kādi ir pamata lietā, atteikties atzīt visus elementus uzvārdā, kāds šīs valsts pilsonim tika piešķirts otrā dalībvalstī, kurā viņš dzīvo, brīdī, kad viņu pieaugušā vecumā adoptēja šīs otrās dalībvalsts pilsonis, tāpēc, ka šis uzvārds ietver aristokrāta titulu, kas nav pieļaujams pirmajā dalībvalstī saskaņā ar tās konstitucionālajām tiesībām, ar nosacījumu, ka šo iestāžu pieņemtie pasākumi šajā kontekstā ir pamatoti ar sabiedriskās kārtības apsvērumiem, proti, tie ir nepieciešami, lai aizsargātu to garantētās intereses, un ir samērīgi ar leģitīmi izvirzīto mērķi.

Par tiesāšanās izdevumiem

96 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

LESD 21. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neaizliedz dalībvalsts iestādēm tādos apstākļos, kādi ir pamata lietā, atteikties atzīt visus elementus uzvārdā, kāds šīs valsts pilsonim tika piešķirts otrā dalībvalstī, kurā viņš dzīvo, brīdī, kad viņu pieaugušā vecumā adoptēja šīs otrās dalībvalsts pilsonis, tāpēc, ka šis uzvārds ietver aristokrāta titulu, kas nav pieļaujams pirmajā dalībvalstī saskaņā ar tās konstitucionālajām tiesībām, ar nosacījumu, ka šo iestāžu pieņemtie pasākumi šajā kontekstā ir pamatoti ar sabiedriskās kārtības apsvērumiem, proti, tie ir nepieciešami, lai aizsargātu to garantētās intereses, un ir samērīgi ar leģitīmi izvirzīto mērķi.

[Paraksti]